

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/70/2023
Identifikačné číslo spisu:	6320200168
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6320200168.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu A. I., narodeného XX. R. XXXX, D., Š. XXXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Špirkom, Košice, Nerudova 6, IČO: 45 009 538, proti žalovanej C. N., narodenej X. O. XXXX, D., U. XXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Stanislavom Rešutikom, Brezno, M. R. Štefánika 29/36, za účasti intervenienta na strane žalovanej X.. K. H., narodeného XX. O. XXXX, D., A. XXXX/XXA, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Krnáč s. r. o., Banská Bystrica, Nám. slobody 2, IČO: 47 232 293, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a iné, vedenom na bývalom Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 9C/2/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júla 2022 sp. zn. 17Co/55/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Intervenientovi na strane žalovanej priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou na súd prvej inštancie dňa 22. januára 2020 domáhal vyporiadania majetku podľa § 150 Občianskeho zákonníka a určenia neplatnosti právneho úkonu žalovanej podľa § 39 Občianskeho zákonníka, teda aby súd po vykonanom dokazovaní vydal rozsudok, ktorým by určil, že:

1. žalovaný je spoluvlastníkom hnutelnej veci Škoda Octavia 1.9tdi, D. XXX P., Win: T., rv: 2005 vo výške 50 %,

2. v zmysle § 137 písm. b) a písm. c) Civilného sporového poriadku a v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka ruší platnosť dohody žalobkyne zo dňa 15.7.2019, na základe ktorej Okresný súd Brezno v konaní sp. zn. 9C/30/2018 uznesením zo dňa 12.08.2018 pred rozvodom manželstva žalobcu a žalovanej rozhodol o zastavení konania, lebo žalovaná nemala v zmysle § 143 a § 150 Občianskeho zákonníka vypořádaný majetok, s ktorým takto v konaní 9C/30/2018 disponovala neoprávnene a nad rámec svojej

aktívnej legitimácie,

3. žalovaný je výlučným spoluvlastníkom z podielu žalovanej na nehnuteľnostiach, ktoré žalobkyňa sama uviedla do rozsudku 8P/8/2019-128 Okresného súdu v Brezne, ktorý dňa 22.08.2019 manželstvo žalobcu a žalovanej rozviedol a ktorý vychádzal z poznatku, že žalovaná je majiteľkou nehnuteľností zapísaných pozemkov na LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX v katastri obce D.. Žalovanému preto patrí vlastnícke právo vo výške 1/2 všetkých vlastníckych podielov nehnuteľností žalovanej zapísaných na týchto LV.

(pozn. súdu: žalobca v texte mylne označuje procesné postavenie strán sporu).

1.1. Uznesením č. k. 9C/2/2020-60 zo dňa 07.04.2020 súd podanie žalobcu doručené súdu dňa 22.01.2020, v spojení s podaním žalobcu doručeným súdu dňa 25.02.2020, odmietol, s poukazom na § 129 ods. 1 a 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte len „CSP“), nakoľko dospel k záveru, že žalobca napriek výzve súdu svoje podanie, ktoré by mohlo byť podľa obsahu žalobou, nedoplnil tak, aby bolo zrejmé, čoho sa žalobca domáha.

1.2. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 17Co/40/2020 zo dňa 27.08.2020, vyššie uvedené uznesenie prvoinštančného súdu vo vzťahu k časti výroku o odmietnutí podania žalobcu v časti o určenie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam „zapísaným na LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX a LV č. XXXXX v k.ú. D.“ potvrdil a uznesenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k časti výroku o odmietnutí podania žalobcu v časti o určenie spoluvlastníctva k hnutelnej veci (Škoda Octavia 1.9tdi, D. XXX P., Win: T., rv: 2005) a v časti o určenie neplatnosti právneho úkonu (dohoda zo dňa 15.07.2019) a vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

1.3. Žalobca podaním zo dňa 27. apríla 2021 navrhol súdu pripustiť zmenu žaloby, čomu súd prvej inštancie vyhovel uznesením č. k. 9C/2/2020-165 zo dňa 26.05.2021, právoplatným dňa 14.06.2021, tunajší súd pripustil zmenu žaloby tak, že žalobca žiada, aby súd takto rozhodol:

„1. Súd určuje, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí vec - OMV Škoda Octavia 1,9 TDi D. XXX P., r. v. 2005. Z bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa do výlučného vlastníctva žalovanej prikazuje vec - OMV Škoda Octavia 1,9 TDi D. XXX P., r.v. 2005 a zároveň je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi sumu 1.800,- Eur do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Súd určuje že, ide o neplatný právny úkon a to prevod nehnuteľností na základe Dohody zo dňa 15.07.2019 uzatvorenej medzi žalovanou a ďalším subjektom, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva a teda žalobca a žalovaná nadobúda spoluvlastnícke práva k nehnuteľnostiam:

i. zapísaných v katastri nehnuteľností pre okres D., obec D., k.ú. D. na LV č. XXXXX ako pozemok parcely registra C KN parc. č. 7182/5 - trvalý trávny porast o výmere 10692 m², žalobca v spoluvlastníckom podiele 1/2, žalovaná v spoluvlastníckom podiele 1/2. Vlastník na tomto LV má zriadené vecné bremeno na LV XXXX.

ii. zapísaných v katastri nehnuteľností pre okres D., obec D., k.ú. D. na LV č. XXXXX ako pozemok: parcely registra C KN parc. č.:

- 7204/7 - trvalý trávny porast o výmere 26888 m²,
- 7204/9 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 85 m²,
- 7204/10 - ostatná plocha o výmere 84 m²,
- 7204/12 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 95 m²,
- 7204/13 - trvalý trávny porast o výmere 349 m²,
- 7204/14 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 383 m²,
- 7204/15 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 301 m²,
- 7206 - trvalý trávny porast o výmere 3352 m²,
- 8337 - ostatná plocha o výmere 88 m²,

parcely registra E KN parc. č.:

- 6514 - orná pôda o výmere 2583 m²,
- 6517 - orná pôda o výmere 3317 m²,
- 6518 - trvalý trávny porast o výmere 3719 m²,
- 6533 - orná pôda o výmere 2295 m²,
- 6632/1 - trvalý trávny porast o výmere 789 m²,
- 6632/2 - trvalý trávny porast o výmere 515 m²,
- 6633/1 - orná pôda o výmere 3359 m²,

- 6633/2 - orná pôda o výmere 1667 m²,
- 6634 - orná pôda o výmere 2592 m²,
- 6635/1 - orná pôda o výmere 1035 m²,
- 6635/2 - orná pôda o výmere 1638 m²,

Ďalej k nehnuteľnosti zapísanej v katastri nehnuteľností pre okres D., obec D., k.ú. D. na LV č. XXXXX ako stavba - rozostavaný rodinný dom bez súpisného čísla postavená na parcele registra C KN parc. č. 7204/12.

A to všetko žalobca v spoluvlastníckom podiele 1/2, žalovaná v spoluvlastníckom podiele 1/2. Vlastník na tomto LV má zriadené vecné bremeno - právo prechodu osôb, vrátane tretích osôb, právo vjazdu a vstupu dopravnými a technickými prostriedkami cez pozemok parc. C-KN č. 7206 v prospech vlastníkov pozemkov parc. E-KN č. 6638, 6641, 6642, 6639, 6640/1, 6643/2 podľa V-2090/2019.

iii. zapísaných v katastri nehnuteľností pre okres D., obec D., k.ú. D. na LV č. XXXXX ako pozemok parcely registra E KN parc. č. 6620/1 - trvalý trávny porast o výmere 1772 m², žalobca v spoluvlastníckom podiele 13/30 a žalovaná v spoluvlastníckom podiele 13/30.

iv. zapísaných v katastri nehnuteľností pre okres D., obec D., k.ú. D. na LV č. XXXXX ako pozemok parcely registra E KN parc. č. 6631 - trvalý trávny porast o výmere 476 m², žalobca v spoluvlastníckom podiele 9/20, žalovaná v spoluvlastníckom podiele 9/20. Súd zároveň určuje, že aj následný právny úkon - prevod týchto nehnuteľností na 3. osoby je neplatný.

3. Žalobca požaduje náhradu trov konania vo výške 100 %.“

2. Súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 13. januára 2022 č. k. 9C/2/2020-296. Výrokom I. žalobu v celom rozsahu zamietol. Výrokom II. žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. Výrokom III. priznal intervenientovi na strane žalovanej náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2.1. V predmetnej veci sa žalobca po pripustení zmeny žaloby domáhal voči žalovanej jednak toho, aby súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov strán sporu tak, že žalovaná sa stane výlučnou vlastníčkou OMV Škoda Octavia 1,9 TDi D. XXX P., r.v. 2005 (ktoré žalobca žiadal radiť do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu), zároveň žalobca navrhol, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu na vyrovnanie podielu sumu 1.800 eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň sa žalobca domáhal aj určenia, že ide o neplatný právny úkon, a to prevod nehnuteľností na základe Dohody z 15. júla 2019 uzatvorenej medzi žalovanou a ďalším subjektom, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva a súčasne sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam, a to tak, že spolu so žalovanou sú podielovými spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností, a to žalobca v spoluvlastníckom podiele 1/2 a žalovaná v spoluvlastníckom podiele 1/2.

2.2. Súd prvej inštancie v bode 41. odôvodnenia uviedol, že ako prvú súd v konaní riešil otázku, či je žaloba vo všetkých požadovaných výrokoch správny prostriedkom ochrany práv žalobcu a či je z procesného hľadiska vo všetkých výrokoch prípustná. Za jednu z podmienok konania možno označiť aj prípustnosť podanej žaloby (žalobného návrhu) v zmysle § 137 CSP, kde je uvedený demonštratívny výpočet druhov žalôb, pričom oproti predchádzajúcej právnej úprave obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku (§ 80) došlo k ich výraznej modifikácii. Význam tohto ustanovenia zákona pritom nie je len popisný, ale predovšetkým normatívny - vymedzuje podmienky prípustnosti pre niektoré druhy žalôb. O akú žalobu v tej - ktorej veci ide, je možné určiť podľa žalobného petitu, ale aj podľa právneho zdôvodnenia uplatneného nároku. Zákon tak stanovuje najprv základné členenie žalôb, prípustných v súdnom (civilnom) sporovom konaní a následne pre niektoré z týchto druhov žalôb určuje aj ďalšie kritérium prípustnosti (pri určení, či tu právo je alebo nie je, musí byť daný naliehavý právny záujem, pri určení právnej skutočnosti musí byť taká možnosť daná iným právnym predpisom). Žalobca sa vo veci samej domáha okrem iného aj určenia neplatnosti právneho úkonu - „prevod nehnuteľností na základe Dohody zo dňa 15.07.2019“. Výrok o určení neplatnosti právneho úkonu je určovacím výrokom, keď sa žalobca domáha určenia právnej skutočnosti [§ 137 písm. d) CSP]. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť, sú právnymi skutočnosťami v zmysle Občianskeho zákonníka. Predchádzajúci právny predpis - Občiansky súdny poriadok výslovne nevyklúčoval prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. V súdnej praxi sa žaloby na určenie právnej skutočnosti pripúšťali, ak žalobca preukázal naliehavý právny záujem. S účinnosťou od 01. júla 2016

platí nový procesnoprávny predpis - Civilný sporový poriadok, ktorý vychádza zo zásady, že súd má určiť aktuálny právny stav. Určenie existencie právnej skutočnosti, napríklad, že právny úkon je neplatný, odporuje vo svojej podstate tejto zásade. Z tohto dôvodu CSP pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti výlučne za predpokladu, že táto možnosť vyplýva z právneho predpisu (napr. zo Zákonníka práce, zákona o dobrovoľných dražbách a pod.). Určenie existencie právnej skutočnosti vo svojej podstate odporuje zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav, pretože pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti. Zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu - „prevod nehnuteľností na základe Dohody zo dňa 15.07.2019“. Žaloba bola podaná na súd 22. januára 2020 a musí spĺňať požiadavky uvedené v Civilnom sporovom poriadku bez ohľadu na to, kedy bol právny úkon urobený. V časti, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu, a to Dohody z 15. júla 2019, nie je potom žaloba z procesného hľadiska prípustná a súd ju v tejto časti zamietol.

2.3. Ďalej sa žalobca podanou žalobou po pripustení zmeny žaloby voči žalovanej domáhal toho, aby súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov strán sporu tak, že žalovaná sa stane výlučnou vlastníčkou OMV Škoda Octavia 1,9 TDi D. XXX P., r.v. 2005 (ktoré žalobca žiadal radiť do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu), zároveň žalobca navrhol, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu na vyrovnanie podielu sumu 1.800 eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že manželstvo žalobcu a žalovanej bolo právoplatne rozvedené rozhodnutím Okresného súdu Brezno č. k. 8P/8/2019-128 z 22. augusta 2019, a to k 06. septembra 2019, keď vzniklo uzavretím ich manželstva 04. augusta 2006. Zároveň mal súd preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 2Pc/5/2016-21 z 11. januára 2017 bolo na základe žaloby žalovanej v zmysle § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov žalobcu a žalovanej, ktoré vzniklo uzavretím ich manželstva 04. augusta 2006, a to dňom právoplatnosti tohto rozsudku. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 07. februára 2017 a tým zaniklo i bezpodielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej. Po rozvedení manželstva sa podľa tvrdenia žalobcu strany nedohodli na vyporiadaní ich zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto podal žalobca na tunajší súd v zákonom stanovenej lehote (§ 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka) žalobu na vyporiadanie zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

2.4. Žalobca žiadal vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo manželov strán sporu len k osobnému motorovému vozidlu Škoda Octavia, EVČ D. XXX P., keď uviedol, že toto motorové vozidlo patrí do masy BSM, nakoľko k nadobudnutiu vlastníckeho práva k tomuto motorovému vozidlu došlo počas trvania manželstva kúpou. Žalovaná k tomuto motorovému vozidlu uviedla, že toto nepatrilo a nepatrí do BSM, nakoľko vlastníkom vozidla je O. N.. Ďalej žalovaná uviedla, že počas trvania manželstva ho kúpila z vlastných finančných prostriedkov získaných z predaja nehnuteľností nadobudnutých darovaním Darovacou zmluvou z 23. júla 2008 a žalobca predmetné vozidlo nikdy neužíval, pretože si ho kúpila pre vlastnú potrebu z vlastných finančných prostriedkov len vďaka predaju nehnuteľností získaných darovaním jej ako obdarovanej. Navyše uviedla, že žalovaný mal vždy vlastné motorové vozidlo, väčšinou išlo o úžitkové vozidlá, ktoré ona vôbec neužívala. Vôbec nebolo kúpené zo spoločných financií. Žalovaná trvala na tom, že osobné motorové vozidlo Škoda Octavia, EVČ D. XXX P. nepatrí do masy BSM. Žalobca tieto skutkové tvrdenia žalovanej podľa názoru súdu účinne nepoprel. K tomu súd uvádza, že z ustanovenia § 151 CSP vyplýva, že stranu sporu zaťažuje procesné bremeno popretia skutkových tvrdení protistrany. Na popretie skutkových tvrdení sa kladú určité kvalitatívne nároky. Za podmienok v § 151 ods. 2 CSP musí totiž popierajúca strana uviesť vlastné tvrdenia. Pre kvalitu popretia skutkových tvrdení platia rovnaké požiadavky ako pre predkladanie skutkových tvrdení. Ak strana sporu neunesie bremeno popretia skutkových tvrdení protistrany, nastupuje ako procesný následok uplatnenie domnienky, že skutkové tvrdenia protistrany sú nesporné. Popretie skutkových tvrdení protistrany musí byť výslovné. Nepostačuje všeobecné vyhlásenie, z ktorého by bolo možné vyvodiť iba konkludentný nesúhlas strany so skutkovým stavom tvrdeným protistranou. Pokiaľ teda žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu na pojednávaní uviedol iba to, že namieta vyjadrenie žalovanej, vzhľadom na vyššie uvedené žalobca neunesol bremeno popretia skutkových tvrdení žalovanej, a preto súd skutkové tvrdenia žalovanej považoval za nesporné. Navyše súd poukázal na to, že popretie skutkových tvrdení protistrany a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení žalobca uplatnil a predkladal až na pojednávaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Súd však v súlade s ust. § 153 ods. 2 CSP na tieto

prostriedky procesného útoku a procesnej obrany neprihliadol, nakoľko podľa názoru súdu neboli uplatnené včas. Súd zdôraznil, že popretie skutkových tvrdení protistrany a návrhy na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov, predkladaním listín žalobca mohol uplatniť už skôr a nie až na pojednávaní s prihliadnutím na viaceré písomné vyjadrenia strán sporu, keď žalobca bol v uznesení, ktorým bol vyzvaný, aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovanej poučený o tom, že súd na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy nemusí prihliadať. Na základe uvedeného potom mal súd za to, že osobné motorové vozidlo Škoda Octavia, EVČ D. XXX P. nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že vlastníkom tohto motorového vozidla podľa tvrdenia žalovanej je v súčasnosti O. N.Á., teda osoba odlišná od strán sporu, pričom žalobca toto tvrdenie žalovanej nepoprel. Hoci žalobca uviedol, že neposkytol žalovanej súhlas s dispozíciou, resp. s predajom daného motorového vozidla a žalovaná konala samovoľne a bez vedomia žalobcu, v tejto súvislosti žalobca netvrdil, či sa dovoľal relatívnej neplatnosti právneho úkonu ohľadne prevodu tohto motorového vozidla. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že predmetné motorové vozidlo nie je možné radiť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov strán sporu. Preto súd zamietol žalobu žalobcu ako nedôvodnú aj v časti, v ktorej sa žalobca domáhal toho, aby súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov strán sporu tak, že žalovaná sa stane výlučnou vlastníčkou OMV Škoda Octavia 1,9 TDi D. XXX P., r.v. 2005 a zároveň aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie podielu sumu 1.800 eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

2.5. Ďalej sa žalobca podanou žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam v k. ú. D., a to tak, že spolu so žalovanou sú podielovými spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností, a to žalobca v spoluvlastníckom podiele 1/2 a žalovaná v spoluvlastníckom podiele 1/2. Súd viazaný žalobným návrhom žalobcu dospel k záveru, že ani v tejto časti nie je žaloba žalobcu dôvodná. V konaní nebolo sporné, že vlastníkom sporných nehnuteľností, resp. spoluvlastníckych podielov k sporným nehnuteľnostiam je v súčasnosti intervenient na strane žalovanej. Pokiaľ išlo o opodstatnenosť určovacej žaloby, súd konštatoval, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalovanej, nakoľko právne postavenie žalobcu k sporným nehnuteľnostiam sa žiadnym spôsobom nezmení ani v prípade určenia, že žalovaná je spoluvlastníčkou predmetných sporných nehnuteľností v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1/2 k celku. Vo vzťahu k určení vlastníckeho práva žalobcu k sporným nehnuteľnostiam súd považoval žalobu žalobcu za zmaťočnú. Svoje vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu žalobca odvodzoval od absolútnej neplatnosti dohody z 15. júla 2019, ktorou malo dôjsť k prevodu sporných nehnuteľností žalovanou. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že na základe dohody z 15. júla 2019 nedošlo k žiadnemu prevodu sporných nehnuteľností a žalobca ani nebol pred podpisom predmetnej dohody podielovým spoluvlastníkom sporných nehnuteľností v spoluvlastníckom podiele 1/2. V súvislosti s týmto žalobným návrhom je zároveň potrebné poukázať aj na to, že zo skutkového stavu vyplývajúceho zo spisu vyplýva, že vlastníkom sporných nehnuteľností, resp. spoluvlastníckych podielov k sporným nehnuteľnostiam, ku ktorým sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva, je podľa katastra nehnuteľností X.. K. H., nar. XX. O. XXXX (ktorý v konaní vystupuje iba ako intervenient), pričom je zrejmé, že uvedená fyzická osoba nie je stranou sporu v prejednávanej veci. Súčasťou právneho posúdenia veci zo strany súdu je vždy aj skúmanie vecnej legitímácie strán sporu v konaní; vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva, preto o jej prípadnom nedostatku nemá povinnosť súd strany sporu poučovať (§ 160 ods. 1 CSP a contrario). Za správne označenie okruhu strán sporu vyplývajúce z hmotného práva nesie zodpovednosť žalobca. Platí, že v konaní o určení práva alebo právneho vzťahu, musia byť stranami sporu všetci nositelia tohto práva, resp. účastníci dotknutého právneho vzťahu; vznik, zmenu alebo zánik práva možno určiť len vo vzťahu medzi ich nositeľmi ako stranami sporového súdneho konania, resp. existenciu alebo neexistenciu právneho vzťahu možno určiť len medzi účastníkmi tohto právneho vzťahu ako stranami sporového súdneho konania; preto ak žaloba takéto posúdenie neumožňuje, pretože nie sú ako strany sporu označení všetci nositelia práva, resp. účastníci dotknutého právneho vzťahu, je potrebné takúto žalobu zamietnuť. V prejednávanej veci je zrejmé, že žalobca ako stranu sporu neoznačil vlastníka sporných nehnuteľností, hoci sa domáhal určenia vlastníckeho práva vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam. Zároveň súd považoval za potrebné poukázať aj na to, že pokiaľ žalobca vo vzťahu k určení vlastníckeho práva argumentoval tým, že sporné nehnuteľnosti boli nadobudnuté počas trvania manželstva strán sporu a žalovaná nakladala s týmito nehnuteľnosťami bez vedomia žalobcu, v tejto súvislosti žalobca netvrdil, či sa dovoľal relatívnej neplatnosti právneho úkonu ohľadne prevodu

sporných nehnuteľností. Z listinných dôkazov doložených v spise pritom vyplýva, že o nakladaní žalovanej so spornými nehnuteľnosťami mal žalobca vedomosť a dokonca sa aktívne zúčastňoval na predzmluvných rokovaniach v súvislosti s prevodom sporných nehnuteľností. Súd aj z týchto dôvodov považoval žalobu žalobcu v tejto časti za zmatečnú a nedôvodnú.

2.6. Súd nevykonával žalobcom navrhované dôkazy výsluchom strán sporu, výsluchom svedkov, doložením listín žalovanou, pripojením a oboznámením spisu Okresného súdu Brezno sp. zn. 9C/30/2018, a to z dôvodu hospodárnosti konania, pretože doposiaľ vykonané dôkazy považoval za dostačujúce pre rozhodnutie vo veci.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Odvolací súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 17Co/55/2022 z 27. júla 2022. Výrokom I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby (prvý výrok) v rozsahu zamietnutia žaloby žalobcu o určenie neplatnosti prevodu nehnuteľností na základe dohody z 15. júla 2019, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie neplatnosti následného prevodu nehnuteľností na tretie osoby. Výrokom II. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania intervenienta na strane žalovanej pred súdom prvej inštancie (tretí výrok) tak, že žalobcovi uložil povinnosť nahradiť intervenientovi na strane žalovanej trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania intervenienta na strane žalovanej pred súdom prvej inštancie. Výrokom III. uložil žalobcovi povinnosť nahradiť intervenientovi na strane žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania intervenienta na strane žalovanej. Výrokom IV. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby (prvý výrok) v rozsahu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov k hnutelnej veci (osobné motorové vozidlo) a v závislom výroku o trovách konania žalovanej (druhý výrok) zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.1. Odvolací súd považoval záver súdu prvej inštancie o neprípustnosti žaloby o určenie právnej skutočnosti (neplatnosti sporného právneho úkonu) ako aj o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovanej vo vzťahu k navrhovanému určeniu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam za správny; žalobca sa podanou žalobou (okrem iného) domáhal aj určenia neplatnosti právneho úkonu (dohody o urovnaní z 15. júla 2019); konanie v prejednávacom spore začalo 22. januára 2020 doručením žaloby na súd (§ 156 CSP), t. j. v plnom rozsahu za účinnosti Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 01. júla 2016; právny úkon zaradujeme medzi právne skutočnosti; podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu; v prejednávacom spore žalobca netvrdil, že možnosť podania žaloby o určenie neplatnosti spornej dohody o urovnaní ako právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu a takýto osobitný právny predpis nie je známy ani odvolaciemu súdu (iura novit curia); keďže v tomto smere nešlo o určenie existencie alebo neexistencie práva [§ 137 písm. c) CSP], skúmanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neprichádzalo do úvahy; na druhej strane bola žaloba žalobcu dostatočne určitá a zrozumiteľná, aby o nej mohlo prebehnúť civilné sporové konanie (nebol potrebný postup podľa § 129 CSP); súdna prax prijatá k právnej úprave Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016 vo všeobecnosti pripúšťala podanie návrhu na určenie neplatnosti právneho úkonu (ako právnej skutočnosti) za podmienky existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, ktorý výslovne pripúšťal len návrh „na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je“, nepočítal však s určením právnej skutočnosti]; Civilný sporový poriadok účinný od 01. júla 2016 žalobu o určenie právnej skutočnosti (ktorou je aj žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu) pripúšťa len v prípade, ak to vyplýva z osobitného predpisu [§ 137 písm. d) CSP]; uvedený záver je podľa odvolacieho súdu postačujúci na potvrdenie napadnutého rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti dohody o urovnaní; súčasne platí, že súdna prax je jednotná v názore, podľa ktorého stranami súdneho konania o neplatnosť právneho úkonu musia byť všetci, ktorí právny úkon uzavreli (prípadne ich právni nástupcovia), a to buď ako žalobcovia, alebo ako žalovaní; v prípade zmluvy ak niektorá zo zmluvných strán (prípadne jej právny nástupca) nie je stranou v súdnom spore, súd musí žalobu zamietnuť pre nedostatok vecnej legitímácie (porovnaj napríklad rozsudok bývalého Najvyššieho súdu Československej

republiky sp. zn. 3Cz/61/1987 z 29. februára 1988, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/122/2002 z 01. mája 2003 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 30/2004, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/158/2010 zo 17. februára 2011 a sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014 ale aj uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2806/2005 z 21. decembra 2005, sp. zn. 29Cdo/1879/2011 z 18. septembra 2012 alebo sp. zn. 29ICdo/79/2014 z 27. novembra 2014); v prípade sporu o určenie neplatnosti právneho úkonu je tak vecná legitímácia strán predpokladom úspešnosti žaloby; žalobca neoznačil ako strany sporu všetkých účastníkov dohody o urovnaní, čo z hľadiska nedostatku vecnej legitímácie predstavuje ďalší samostatný dôvod zamietnutia žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu; nakoniec žalobca ako stranu sporu neoznačil ani súčasného vlastníka sporných nehnuteľností (intervenienta na strane žalovanej), čo z hľadiska nedostatku vecnej legitímácie predstavuje samostatný dôvod na zamietnutie žaloby o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam; intervencia vlastníka sporných nehnuteľností na strane žalovanej nestačí na správne určenie vecnej legitímácie strán v spore, pretože otázku existencie vlastníckeho práva možno riešiť len medzi stranami sporu a intervenientovi nemožno ukladať žiadne povinnosti vo veci samej, resp. rozhodovať o jeho právnych pomeroch vo sfére hmotného práva; na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby (prvý výrok) v rozsahu zamietnutia žaloby žalobcu o určenie neplatnosti prevodu nehnuteľností na základe dohody z 15. júla 2019, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie neplatnosti následného prevodu nehnuteľností na tretie osoby ako vecne správny potvrdil.

3.2. Odvolací súd v bode 4.6. svojho odôvodnenia konštatoval, že odvolanie žalobcu bolo dôvodné pokiaľ išlo o výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí žaloby žalobcu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov k motorovému vozidlu zn. Škoda Octavia; súd žalobu žalobcu v tomto rozsahu zamietol v podstate s odôvodnením, že včas a účinne nepoprel tvrdenie žalovanej, že motorové vozidlo nie je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov a patrí inej osobe; tento záver súdu prvej inštancie je však v rozpore s obsahom spisu, pretože žalobca v priebehu sporu opakovane nesúhlasil s tvrdením žalovanej, že predmetné motorové vozidlo nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, že by dal súhlas na prevod vlastníckeho práva k nemu na inú osobu; z ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka vyplýva, že v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je v zásade všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva; zo skutkových zistení súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca a žalovaná uzavreli manželstvo 04. augusta 2006, bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo zrušené k 07. februáru 2017 a samotné manželstvo zaniklo rozvodom k 06. septembru 2019; predmetné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia rok výroby 2005 malo byť podľa zhodných tvrdení žalobcu a žalovanej nadobudnuté počas trvania manželstva; na vyvrátenie zákonnej domnienky v zmysle § 143 Občianskeho zákonníka, že predmetné motorové vozidlo nadobudnuté za trvania manželstva patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je potrebné tvrdiť a preukázať niektorú zo zákonných výnimiek, na základe ktorých vec nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom tvrdiť a preukázať túto výnimku je povinný ten z manželov, ktorý tvrdí, že vec nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, t. j. z hľadiska prejednávaneho sporu žalovaná, ktorá v spore len tvrdila (bez preukázania), že motorové vozidlo nepatrí (nepatrilo) do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pretože ho kúpila z vlastných finančných prostriedkov; v tomto smere bolo postačujúce tvrdenie žalobcu, že motorové vozidlo patrí (patrilo) do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, keď povinnosť preukázať opak zaťažovalo žalovanú; právne posúdenie o nedostatočnom popretí skutkových tvrdení žalovanej zo strany súdu prvej inštancie preto nie je správne; za tohto stavu nemal súd prvej inštancie zistený dostatočný skutkový základ pre svoje rozhodnutie ohľadne vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov k motorovému vozidlu zn. Škoda Octavia, pričom uvedený nedostatok v postupe súdu prvej inštancie nebolo (vzhľadom na zásadne opravný charakter odvolacieho konania) účelné napraviť v odvolacom konaní; na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je nevyhnutné v prevyšujúcej časti zrušiť [§ 389 ods. 1 písm. c) CSP] a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

3.3. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby (prvý výrok) v rozsahu zamietnutia žaloby žalobcu o určenie neplatnosti prevodu nehnuteľností na základe dohody z 15. júla 2019, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie neplatnosti následného prevodu nehnuteľností na tretie osoby potvrdil a v prevyšujúcej časti

napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd zrušil aj závislý výrok [§ 379 písm. a) CSP] napadnutého rozsudku o trovách konania žalovanej pred súdom prvej inštancie (druhý výrok), ktorý v dôsledku čiastočného zrušenia rozsudku stratil svoj podklad a aj v tejto časti vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov medzi žalobcom a žalovanou súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 396 ods. 3 CSP). Súčasne zmenil výrok o povinnosti nahradiť trovy konania intervenientovi na strane žalovanej, nakoľko intervenient na strane žalovanej sa zúčastnil len konania ohľadne určenia neplatnosti právneho úkonu a ohľadne určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, konanie vo vzťahu k nemu rozhodnutím súdu prvej inštancie končí, preto bolo dôvodné rozhodnúť aj o trovách konania intervenienta na strane žalovanej; intervenientovi na strane žalovanej vznikol podľa výsledku sporu, ktorého sa zúčastnil, nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (100 %); nakoľko však vo výroku o trovách konania súd prvej inštancie nevyjadril povinnosť nahradiť trovy konania, zostal výrok o trovách konania intervenienta na strane žalovanej v tejto podobe nevykonateľný; preto bolo podľa názoru odvolacieho súdu nevyhnutné tento výrok z formálnych dôvodov zmeniť a uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť intervenientovi na strane žalovanej trovy konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie do povinnosti ich náhrady.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie 21. novembra 2022, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) CSP a ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. Uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu napáda vo výroku I., II. a III. v celom rozsahu.

4.1. K prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, argumentoval neodôvodnenosťou, svojvoľnosťou a arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd sa nezaoberal všetkými odvolacími dôvodmi ani podstatnými otázkami v spore a redukoval sa iba na posúdenie jednej z podstatných otázok - nedostatok pasívnej vecnej legítimácie. Predmetnú otázku odvolací súd v zhode s okresným súdom riešil bez náležitého odôvodnenia, svojvoľne a arbitrárne v rovine prostého konštatovania v príkrom rozpore s vykonaným dokazovaním. Súdu prvej inštancie vytkol, že okresný súd nepripustil ani jeden navrhnutý dôkaz zo strany žalobcu, či už išlo o výpovede svedkov či o písomnosti, o ktoré žalobca žiadal. Žalobca sa dôrazne dožadoval jeho osobnej výpovede priamo na pojednávaní, čo mu súd tiež neumožnil, čím malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Postup súdu prvej inštancie vyhodnotil žalobca ako zaujatosť sudcu. Odvolací súd sa v odôvodnení nezaoberal tým, že okresný súd pochybil, keď vec prejednal bez vypočutia žalobcu.

4.2. Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ vyvodil z toho, že súd neposúdil podanú žalobu vychádzajúc z jej obsahu. Dovolateľ mal za to, že sa domáhal vyporiadania BSM, keďže išlo o nehnuteľnosti nadobudnuté počas manželstva zo spoločných finančných prostriedkov. Žalobca mal za to, že aj táto časť žaloby sa týka vyporiadania BSM, nie je teda potrebné žalovať aj nového vlastníka nehnuteľností, resp. druhú stranu dohody o urovnaní. Zopakoval svoju argumentáciu pred súdmi nižšieho stupňa ohľadne jeho naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva, uviedol judikáтуру ohľadne zásady nemo plus iuris, teda že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má sám. Zdôraznil, že sa žalobou domáhal určenia relatívnej neplatnosti právnych úkonov v zmysle ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

4.3. Záverom dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť spôsobom, že Krajský súd v Banskej Bystrici mení rozsudok Okresného súdu Brezno sp. zn. 9C/2/2020 z 13. januára 2022, tak že žalobe vyhovie v celom rozsahu a priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, eventuálne navrhol dovolaciemu súdu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť dovolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. K dovolaniu dovolateľa sa vyjadril právny zástupca intervenienta. Uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považuje za zákonný, dovolanie je podľa neho účelové a nedôvodné. Zdôraznil, že žalobca v rozpore so zásadou koncentrácie konania prostriedky procesného útoku neuplatňoval včas,

preto nie je na mieste z jeho strany spochybňovať procesný postup súdu, ktorý vzhľadom na vykonanie dôkazných prostriedkov navrhovaných v konaní stranami sporu správne zamietol ďalšie návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania, uplatnené procesne neskoro, ktoré by vyvolali potrebu ďalšieho odročenia pojednávania. Poukázal na skutočnosť, že žalobca podal na Okresný súd Brezno ďalšiu žalobu na určenie vlastníckeho práva vedenú pod č. k. 3C/66/2022 týkajúcu sa identických nehnuteľností, kde ako žalovaných označil žalovaných 1/ a intervenienta ako žalovaného 2/, čím sa sám stotožnil s odôvodnením odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, podal novú žalobu, kde rozšíril okruh žalovaných aj o intervenienta. Skonštatoval, že dovolateľ nepreukázal odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Záverom dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie zamietol v zmysle ust. § 448 CSP.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné avšak nie je dôvodné.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V uvedenom prípade vyvodzoval dovolateľ prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) dovolateľ vyvodzoval z existencie väčšieho množstva pochybení, ktorých sa mali dopustiť súdy nižšieho stupňa. Odvolaciemu súdu vytkol, že sa nezaoberal všetkými odvolacími dôvodmi ani podstatnými otázkami v spore a redukoval sa iba na posúdenie jednej z podstatných otázok - nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Predmetnú otázku odvolací súd v zhode s okresným súdom riešil bez náležitého odôvodnenia, svojvoľne a arbitrárne v rovine prostého konštatovania v príkrom rozpore s vykonaným dokazovaním. Dovolateľ ďalej súdu prvej inštancie vytkol, že okresný súd nepripustil ani jeden navrhnutý dôkaz zo strany žalobcu, či už išlo o výpovede svedkov či o písomnosti, o ktoré žalobca žiadal. Žalobca sa dôrazne dožadoval jeho osobnej výpovede priamo na pojednávaní, čo mu súd tiež neumožnil, čím malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Postup súdu prvej inštancie vyhodnotil žalobca ako zaujatosť sudcu. Odvolací súd sa v odôvodnení nezaoberal tým, že okresný súd pochybil, keď vec prejednal bez výsluchu žalobcu.

11. Pokiaľ ide o argumentáciu dovolateľa ohľadne nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho

súdu táto je len v rovine polemiky. Dovolateľ nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu - týkajúcim sa nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, pre ktorú došlo k zamietnutiu žaloby. K výsledku o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie malo dôjsť na základe príkreho rozporu s vykonaným dokazovaním. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na celý doterajší priebeh súdneho konania, kedy predmetom súdneho konania po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/40/2020 z 27. augusta 2020, ktorým dovolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k časti výroku o odmietnutí podania žalobcu v časti o určenie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam „zapísaným na LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX a LV č. XXXXX v k.ú. D.“. Uznesenie súdu prvej inštancie vo vzťahu k časti výroku o odmietnutí podania žalobcu v časti o určenie spoluvlastníctva k hnuťnej veci (Škoda Octavia 1.9tdi, D. XXX P., Win: T., rv: 2005) a v časti o určenie neplatnosti právneho úkonu (dohoda z 15. júla 2019) a vo výroku o trovách konania (druhý výrok) zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Predmetom súdneho konania tak bolo určenie spoluvlastníctva k hnuťnej veci a určenie neplatnosti dohody z 15. júla 2019. Pokiaľ sa teda dovolateľ domáha nedostatočného odôvodnenia rozsudku v časti o určenie neplatnosti dohody z 15. júla 2019, dovolací súd túto námietku nepovažuje za relevantnú, nakoľko súd prvej inštancie ako aj dovolací súd dostatočne zdôvodnili neprípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti (neplatnosti sporného právneho úkonu) ako aj nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovanej vo vzťahu k navrhovanému určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Žalobca ako pán sporu sám určuje žalobný petit, súd je viazaný žalobným návrhom po obsahovej stránke. Nie je viazaný jeho formuláciou, v dôsledku čoho nemusí uviesť vo výroku rozhodnutia doslovné znenie, ktoré pri formulácii žalobného petitu zvolil žalobca. Žalobca nezvolil správny druh žaloby a správne nevymedzil okruh žalovaných ako pasívne vecne legitimovaných subjektov, v dôsledku čoho bol jeho žalobný návrh zamietnutý.

12. Vo vzťahu k ďalšej uplatnenej námietke vzťahujúcej sa k prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP, že okresný súd nepripustil ani jeden navrhnutý dôkaz zo strany žalobcu, či už išlo o výpovede svedkov, či o písomnosti, o ktoré žalobca žiadal a odmietnutie výsluchu žalobcu priamo na pojednávaní, čo mu súd tiež neumožnil, čím malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces, dovolací súd uvádza, že ani v tejto časti nejde o argumentáciu spôsobilú založiť dôvodnosť existencie vady zmätočnosti. V súlade s ust. § 195 ods. 1 CSP môže súd na návrh nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo, ak ich nemožno preukázať inak; ustanovenie § 150 ods. 2 CSP tým nie je dotknuté. V civilnom sporovom konaní je výsluch strany iba podporným dôkazom. Vyplyva to z dikcie zákona, podľa ktorej výsluch strany môže súd vykonať vtedy, ak tvrdenú skutočnosť nemožno preukázať inak. Vzhľadom na prejednávaniu zásadu strany sporu nesú v konaní zodpovednosť za unesenie dôkazného bremena. Dôkazom je výsluch strany iba vtedy, ako ho súd ako procesný prostriedok nariadi. Súd prvej inštancie v bode 50. uviedol, že nevykonan žalobcom navrhované dôkazy výsluchom strán sporu, výsluchom svedkov, doložením listín žalovanou, pripojením a oboznámením spisu Okresného súdu Brezno sp. zn. 9C/30/2018, a to z dôvodu hospodárnosti konania, pretože doposiaľ vykonané dôkazy považoval za dostačujúce pre rozhodnutie vo veci.

13. V súlade s judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR vo viacerých rozhodnutiach napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019 vyslovil, že procesnému právu strany sporu (účastníka konania) navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu (účastníka konania) možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť. Súd prvej inštancie

sa jednoznačne vyjadril, z akého dôvodu nevykonával ďalšie dôkazy vrátane výsluchu žalobcu, nakoľko to považoval za nehospodárne vzhľadom na dostatočne zistený skutkový stav.

14. Dovolací súd nesúhlasí ani s ďalšou námietkou dovolateľa, podľa ktorej postup sudcu, ktorým nevyhovelo návrhom na vykonanie dokazovania založil zaujatosť tohto sudcu. Ustanovenie § 49 ods. 3 CSP výslovne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu boli okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Pojem „postup“ pritom zahŕňa všetky procesné úkony vec prejednávajúceho sudcu, vrátane samotného rozhodnutia. Okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prejednávanom spore nemôžu byť samy o sebe dôvodom zaujatosti sudcu.

15. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania.

17. Dovolateľ jednoznačne nevymedzil právnu otázku, od riešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolací súd v zmysle aktuálnej rozhodovacej praxe ústavného súdu a v intencii nálezu ÚS SR sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020, podľa ktorého je potrebné brať do úvahy aj dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá naplnia niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Teda na jednej strane je potrebné pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Dovolací súd zohľadniac tak obsah dovolania konštatuje, že dovolateľ za právnu otázku, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, považoval otázku, či musia byť účastníkmi konania všetci účastníci dohody o urovaní, od neplatnosti ktorej žalobca odvodzuje bezpodielové spoluvlastníctvo k veci. V tejto súvislosti dovolací súd len opätovne zdôrazňuje, že k zamietnutiu žaloby došlo z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určení, keďže podľa súčasnej právnej úpravy nie je možné domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu - v tomto prípade dohody o urovaní. Nad rámec tohto nedostatku podporne poukázal aj na skutočnosť, že žalobca neoznačil všetkých účastníkov dohody ako strany konania, čiže žaloba trpela nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie. Ako konštatoval aj odvolací súd, súdna prax je jednotná v názore, podľa ktorého stranami súdneho konania o neplatnosť právneho úkonu musia byť všetci, ktorí právny úkon uzavreli (prípadne ich právni nástupcovia), a to buď ako žalobcovia, alebo ako žalovaní; v prípade zmluvy, ak niektorá zo zmluvných strán (prípadne jej právny nástupca) nie je stranou v súdnom spore, súd musí žalobu zamietnuť pre nedostatok vecnej legitímácie. Ak je žalovaná neplatnosť zmluvy, musia byť účastníkmi súdneho konania všetci tí, ktorí zmluvu uzatvorili (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/122/2002, sp. zn. 1Cdo/11/2003). Odvolací súd vec správne právne posúdil a neodklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorú aj správne uviedol v bode 4.5.3. svojho odôvodnenia.

18. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a dovolanie podľa ust. § 421 ods. 1 CSP aj po vyabstrahovaní právnej otázky a možnému odklonu, ktorý ale nebol konštatovaný, dovolací súd konštatuje, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody nie sú dôvodné, z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

19. V súlade s ust. § 453 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa primerane použijú na dovolacie konanie. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, že úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože jej žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018). Intervenient na strane žalovanej sa prostredníctvom právneho zástupcu vyjadril k dovolaniu žalobcu, dovolací súd mu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.